

■ Ἐπὶ τῷ Γενεθλίῳ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου

Ἡ Γέννησις τῆς Θεοτόκου*

«Ἕνας γενικὸς ἑορτασμὸς τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου»

Ἡ εὐλάβεια ποὺ δείχνει ἡ Ἐκκλησία στὴν Παναγία ριζώνει στὴν ὑπακοή Της στὸν Θεό, στὴν ἐκούσια ἐπιλογή Της νὰ δεχθεῖ μιὰ πρόσκληση ἀδύνατη στὰ ἀνθρώπινα μέτρα.

Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀνέκαθεν τόνιζε τὴν σύνδεση τῆς Παναγίας μὲ τὸν ἄνθρωπο καὶ χαίρεται γι' Αὐτὴν καὶ Τὴν θεωρεῖ ὡς τὸν καλύτερο, καθαρώτερο καὶ πιὸ ὑπέροχο καρπὸ τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας καὶ τῆς ἀναζητήσεως τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, τῆς ἀναζητήσεως τοῦ ἐσχάτου νοήματος, τοῦ ἐσχάτου περιεχομένου τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Ἄν στὴν Δυτικὴ Χριστιανοσύνη ἡ εὐλάβεια πρὸς τὴν Παναγία περιστράφηκε γύρω ἀπὸ τὴν Αἰειπαρθενία Της, ἡ καρδιά τῆς εὐλαβείας, τῆς σκέψεως καὶ τῆς ἀγάπης τῆς Ὁρθόδοξης Ἀνατολῆς πρὸς τὴν Παναγία, ὑπῆρξε πάντοτε ἡ **Μητρότητά Της**, ἡ σχέση σαρκὸς καὶ αἵματος ποὺ εἶχε μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό.

Ἡ Ἀνατολή χαίρεται ποὺ

ὁ ρόλος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι βασικὸς στὸ θεῖο σχέδιο. **Ὁ** Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἔρχεται στὴν γῆ, ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται γιὰ νὰ λυτρώσει τὸν κόσμον, γίνεται ἄνθρωπος γιὰ νὰ ἐνσωματώσει τὸν ἄνθρωπο στὴν θεϊκὴ του κλήση, καὶ σ' αὐτὸ συμμετέχει ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότητα.

Ἄν ἀντιληφθοῦμε πὼς ἡ κοινὴ φύση τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν δική μας εἶναι ἡ μεγαλύτερη χαρὰ καὶ τὸ μεγαλύτερο βάθος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι γνήσιος ἄνθρωπος καὶ ὄχι κάποιο φάντασμα ἢ κάποιο ἀσώματο φαινόμενο, ὅτι εἶναι κάποιος ἀπὸ μᾶς καὶ παραμένει αἰωνίως ἐνωμένος μαζί μας μέσῳ τῆς ἀνθρώπινης φύσεώς Του, τότε ἡ εὐλάβεια πρὸς τὴν Παναγία γίνεται κατανοητὴ, ἐπειδὴ Αὐτὴ Τοῦ προσέφερε τὴν ἀνθρώπινη φύση, τὴν σάρκα καὶ τὸ αἷμα Του. **Αὐτὴ** δίνει τὴν δυνατότητα στὸν Χριστὸ νὰ ὀνομάζεται πάντοτε «Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου».

* * *

Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου... ὁ Θεὸς ποὺ κατῆλθε καὶ ἔγινε ἄνθρωπος, ὥστε νὰ μπορέσει ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐξαγιαστεῖ, νὰ μπορέσει νὰ γίνῃ κοινωνὸς «θείας φύσεως» (Β' Πέτρου α' 4), ἢ, σύμφωνα μὲ τὴν ἔκφραση τῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας, νὰ «θεωθεῖ».

Ἀκριβῶς ἐδῶ, σ' αὐτὴ τὴν ἐξαιρετικὴ ἀποκάλυψη τῆς αὐθεντικῆς φύσεως καὶ κλήσεως τοῦ ἀνθρώπου, βρίσκεται ἡ πηγὴ αὐτῆς τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τρυφεράδας ποὺ περιβάλλει τὴν Θεοτόκο, ὡς σύνδεσμό μας μὲ τὸν Χριστό, καὶ μέσῳ Αὐτοῦ μὲ τὸν Θεό.

Ποθενὰ δὲ ἄλλοῦ δὲν ἀντικατοπτρίζεται αὐτὸ καλύτερα ἀπ' ὅ,τι στὴν Γέννηση τῆς Θεοτόκου. **Σ**ὲ κανένα ὁμως σημεῖο τῆς ἀγίας Γραφῆς δὲν ἀναφέρεται τίποτε γι' αὐτὸ τὸ γεγονός. **Γ**ιατί ὁμως θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφέρεται; **Υ**πάρχει κάτι τὸ ἀξίολογο, κάτι τὸ ιδιαίτερα μοναδικὸ στὴν συνηθισμένη γέννηση ἐνὸς παιδιοῦ, σὲ μιὰ γέννα ὅπως ὅλες οἱ ἄλλες; **Ἀ**ν ὁμως ἡ Ἐκκλησία ἄρχισε νὰ μνημονεύει τὸ γεγονός μὲ μιὰ ιδιαίτερη Ἑορτὴ, αὐτὸ δὲν ἔγινε ἐπειδὴ ἡ γέννα καθ'αυτὴ ἦταν κάτι τὸ μοναδικὸ ἢ θαυματουργικὸ ἢ ἀσυνήθιστο γεγονός. **Τ**ὸ ἀντίθετο, μάλιστα.

Τὸ ὅτι εἶναι τόσο συνηθισμένο γεγονός ἀποκαλύπτει μιὰ φρεσκάδα καὶ μιὰ λάμψη ὅσον ἀφορᾷ τὸ καθετὶ ποὺ ἀποκαλοῦμε «ρουτίνα» καὶ συνηθισμένο, καὶ δίνει νέο βάθος στὶς «ἀσήμαντες» λεπτομέρειες τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Τί παρατηροῦμε στὴν εἰκόνα τῆς Ἑορτῆς, ὅταν τὴν ἀντικρίζουμε μὲ τὰ πνευματικὰ μας μάτια; **Π**άνω σ' ἓνα κρεβάτι εἶναι ἐξαπλωμένη μιὰ γυναίκα, ἡ Ἄννα, σύμφωνα μὲ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοση,

πού μόλις ἔχει γεννήσει μία κόρη. **Δίπλα** της εἶναι ὁ πατέρας τοῦ παιδιοῦ, ὁ Ἰωακείμ, σύμφωνα πάλι μὲ τὴν ἴδια Παράδοση. **Αἴγες** γυναικες στέκονται ἐκεῖ κοντά, πού πλένουν τὸ νεογέννητο γιὰ πρώτη φορά. **Τὸ** πιὸ συνηθισμένο, δηλαδή, καὶ ἀπαρατήρητο γεγονός. **Ἡ** δὲν εἶναι ἔτσι;

Μήπως ἡ Ἐκκλησία θέλει, μέσα ἀπ' αὐτὴ τὴν εἰκόνα, νὰ μᾶς πεῖ πὼς ἡ κάθε γέννα, ἡ εἴσοδος κάθε νέου ἀνθρώπου στὸν κόσμο καὶ στὴν ζωὴ, δὲν εἶναι παρὰ ἓνα μέγιστο θαῦμα, ἓνα θαῦμα πού διαρρηγνύει κάθε *ρουτίνα*, ἐπεὶδὴ σημαδεύει τὴν ἀρχὴ κάποιου γεγονότος δίχως τέλος, τὴν ἀρχὴ μιᾶς μοναδικῆς καὶ ἀνεπανάληπτης ζωῆς, τὴν ἀρχὴ ἑνὸς νέου προσώπου; **Μὲ** κάθε γέννα ὁ κόσμος δημιουργεῖται, κατὰ μία ἔννοια, ἐξ ἀρχῆς, καὶ προσφέρεται ὡς δῶρο σ' αὐτὸν τὸ νέο ἄνθρωπο γιὰ νὰ εἶναι ἡ ζωὴ του, ὁ δρόμος του, ἡ δημιουργία του.

Κατ' ἀρχάς, αὐτὴ ἡ Ἑορτὴ δὲν εἶναι παρὰ **ἑνας γενικὸς ἐορτασμοὺς τῆς γεννήσεως τοῦ ἀνθρώπου**, καί, ὅπως λέει τὸ Εὐαγγέλιο, δὲν θυμόμαστε πλέον τὴν ἀγωνία «διὰ τὴν χαρὰν ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον» (Ἰωάν. ις' 21). **Δεύτερον**, τώρα γνωρίζουμε αὐτόν, τοῦ ὁποίου τὴν ἰδιαίτερη γέννηση καὶ τὸν ἐρχομὸ ἐορτάζουμε: τὴν Παναγία. **Γνωρίζουμε** τὴν μοναδικότητα, τὴν ὁμορφιά, τὴν χάρη ἀκριβῶς αὐτοῦ τοῦ παιδιοῦ, τὸν προορισμὸ του, τὴν σημασία του γιὰ μᾶς καὶ γιὰ ὁλόκληρο τὸν κόσμο. **Καὶ τρίτον**, ἐορτάζουμε ὅλους, ὅσοι προετοίμασαν τὸν δρόμο τῆς Παναγίας, πού συνέβαλαν στὸ νὰ κληρονομήσει τὴν Χάρη καὶ τὴν ὁμορφιά.

* * *

Σήμερα πολλοὶ ἄνθρωποι μιλοῦν γιὰ *κληρονομικότητα*, ἄλλα μόνο μὲ μιὰ ἀρνητικὴ, ὑποδουλωτικὴ καὶ αἰτιοκρατικὴ ἔννοια. **Ἡ** Ἐκκλησία πιστεύει σὲ μιὰ θετικὴ καὶ *πνευματικὴ κληρονομικότητα*. **Πόση** πίστη, πόση καλωσύνη, πόσες γενιὲς ἀνθρώπων πού ἀγωνίστηκαν νὰ ζήσουν τὴν ἀγιότητα, δὲν χρειάστηκαν πρὶν τὸ *δένδρο τῆς ἱστορίας* μπορέσει νὰ βγάλει ἓνα τέτοιο ὑπέροχο καὶ εὐωδιαστὸ λουλούδι –τὴν Παρθένο Παναγία! **Γι'** αὐτὸ ἡ Ἑορτὴ τῆς Γεννήσεώς Της εἶναι ἓνας **ἐορτασμοὺς τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας**, ἐορτασμοὺς τῆς πίστεως στὸν ἄνθρωπο, ἓνας ἐορτασμοὺς τοῦ ἀνθρώπου.

Δυστυχῶς ὁμως, ἡ κληρονομιά τοῦ κακοῦ εἶναι πολὺ πιὸ ὁρατὴ καὶ γνωστὴ σήμερα. **Υπάρχει** τόσο κακὸ γύρω μας, ὥστε αὐτὴ ἡ πίστη στὸν ἄνθρωπο, στὴν ἐλευθερία του, στὴν δυνατότητά του νὰ παραδίδει στὶς μελλοντικὲς γενιὲς μιὰ φωτεινὴ κληρονομιά καλοσύνης ἔχει σχεδὸν ἐξατμιστεῖ καὶ ἔχει ἀντικατασταθεῖ ἀπὸ τὸν κυνισμό καὶ τὴν ὑποψία...

Αὐτὸς ὁ ἐχθρικὸς κυνισμὸς καὶ ἡ ἀποθαρρυντικὴ ὑποψία εἶναι ἀκριβῶς ὅ,τι μᾶς κάνει ν' ἀπομακρυνόμαστε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν στιγμή πού αὐτὴ ἐορτάζει, μὲ τέτοια χαρὰ καὶ πίστη, τὴν γέννηση ἐνὸς κοριτσιοῦ, στὸ ὁποῖο συγκεντρώνεται ὅλη ἡ καλοσύνη, ἡ πνευματικὴ ὁμορφιά, ἡ ἁρμονία καὶ ἡ τελειότητα, πού εἶναι στοιχεῖα τῆς γνησίας ἀνθρωπίνης φύσεως.

Μέσα ἀπ' αὐτὸ τὸ νεογέννητο κορίτσι, ὁ Χριστὸς –τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ, ἡ συνάντηση μαζί Του– ἔρχεται ν' ἀγκαλιάσει τὸν κόσμο.

Ἐορτάζοντας ἔτσι τὴν Γέννηση τῆς Παναγίας, βρισκόμαστε ἥδη στὸν δρόμο πρὸς τὴν Βηθλεέμ, κινούμενοι πρὸς τὸ χαρμόσυνο μυστήριό τῆς Παναγίας ὡς Θεοτόκου.

(*) π. Ἀλεξάνδρου Schmemmann (†), Ἡ Παναγία, ἐκδόσεις «Ἀκρίτας». • **Ἐπιμέλ.** ἡμετ.

